

โครงการ ประเพณีสงกรานต์ปลอดภัย พื้นที่เล่นน้ำปลอดเหล้า ภายใต้แนวคิด” วัฒนธรรมสร้างสุข สนุกสุขใจ ไร้แอลกอฮอล์

ชื่อองค์กร สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า
ชื่อ-สกุล หัวหน้าองค์กร นางสาวสมรจิ สุขสม
ตำแหน่ง ผู้ประสานงานด้านบุญประเพณีและวัฒนธรรม
ที่อยู่ 25 /1 หมู่ 3 ต.วังใหม่ อ.นายายอาม จ.จันทบุรี
โทรศัพท์ 081- 6144510
Email tungaoh9@gmail.com

หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์ปัญหาผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ที่ผ่านมา ที่สถิติและจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในแต่ละปียังอยู่ในอัตราที่สูงมากและก็ยังไม่มีหน่วยงานไหนเข้ามาแก้ไขปัญหานี้ได้จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนยังหวาดกลัวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นสาเหตุหลักมาจากการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทุกชนิดเนื่องจากเทศกาลสงกรานต์นั้นมีผู้คนจำนวนมากเดินทางกลับสู่ภูมิลำเนาของตนเองและมีกาฉลองสงกรานต์กันอย่างใจครื้นโดยการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างชนิดที่เรียกกันว่าไม่เมาจนหลับไม่มีการเลิก บรรยากาศของความสุขปะปนไปกับความทุกข์คือการสูญเสียคนอันเป็นที่รักเนื่องจากสาเหตุเมาแล้วขับ ก็ได้มาเยือนกับเทศกาลสงกรานต์ที่คนไทยเรียนกันว่าเป็นงานสงกรานต์ปีใหม่ไทย

เพื่อเป็นการลดช่วยการลดปัญหาความสูญเสียทั้งปวง ทาง สสส.ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงได้จัดตั้งให้มีแผนงาน คือ “กลุ่มงานทุนอุปถัมภ์ซึ่งรุกเพื่อทดแทนธุรกิจแอลกอฮอล์” เพื่อทำการสนับสนุนพื้นที่ในการจัดงานสงกรานต์ในแต่ละภูมิภาคให้ปลอดภัยและไม่มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในงานเพื่อลดปัญหาความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมเดิม ของประชาชนเป็นการลดปัญหาจากการขายและดื่มแอลกอฮอล์ ในพื้นที่จัดงาน เป็นพื้นที่ต้นแบบปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อการศึกษาเรียนรู้ หรือ วิจัยเป็นการเพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์และความร่วมมือทางสังคม ให้แก่เด็กเยาวชนและครอบครัว เป็นการสร้างกระแส ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เข้าใจและปฏิบัติเป็นการผลักดันให้ราชการมีนโยบายสาธารณะ หรือมีการออกคำสั่งของพื้นที่ต่าง ๆ ในการจัดงาน สร้างเป็นวาระของจังหวัดและเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ตาม พรบ.พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นการลดอุบัติเหตุ การทะเลาะวิวาท และ สร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปลอดภัยทั่วประเทศ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1. เกิดพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย 70 พื้นที่ในจำนวน 50 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีการจัดทำเป็นพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย ปลอดภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และหลายจังหวัดก็ได้้นำแนวทางการปฏิบัติเช่นนี้ไปใช้กันอย่างแพร่หลายในพื้นที่ปฏิบัติการ และทำการสร้าง Zoning สร้างพื้นที่ถนนเล่นน้ำปลอดภัยให้ปลอดภัยอย่างจริงจัง
2. มีนวัตกรรมการรณรงค์ คือโครงการฝากเหล้าไว้กับตำรวจ น้ำดื่มแลกน้ำเมา หรือข้าวเม่าแลกน้ำเมาของจังหวัดมหาสารคาม และน้ำดื่มสมุนไพรที่ทำจากพื้นที่เองแลกเหล้าและโครงการทุกโครงการที่นำเหล้าไปแลกนั้นได้ถูกนำไปใช้ในการขยายผลใช้กับพื้นที่ต่าง ๆ อย่างมากมายและหน่วยราชการเองก็ยอมรับที่จะทำตามโครงการเช่นโครงการฝากเหล้าไว้กับตำรวจ ทางหลวงก็ได้นำไปใช้จนพูดกันปิดหู และในปีนี้ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะขยายต่อไปต่อ ๆ
3. เกิดเป็นพื้นที่รูปธรรมหลายพื้นที่ในการบังคับใช้กฎหมาย พรบ. การตรวจจับเฝ้าระวัง การทำแผนที่จุดเสี่ยงร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ระหว่างวันที่จัดงาน มีการดำเนินคดีทางกฎหมาย จับจริง ปรับจริง และปีนี้เป็นปีที่มีการบังคับใช้ได้ผลพอสมควร เพราะได้รับความร่วมมือของหลายหน่วยงานในพื้นที่ เช่น คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จังหวัด สรรพสามิต ตำรวจ เทศกิจ สำนักงานควบคุมโรค(สคร.) ประชาคมงดเหล้าในพื้นที่ เจ้าหน้าที่เทศบาลและผู้รับทุนในหน่วยงานราชการต่าง ๆ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยลดจำนวนการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณภายในพื้นที่การจัดงานอย่างชัดเจน
4. ลดความรุนแรงในพื้นที่เล่นน้ำสงกรานต์ จำนวนคนเมาลดลง พฤติกรรมของผู้เล่นน้ำมีเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังมีบางพื้นที่บางครั้งที่เกินที่จะใช้กฎหมายเอือมถึงอาจจะต้องใช้มาตรการทางสังคมเข้าช่วย
5. จำนวนภาคีเครือข่ายที่เข้ามาร่วมในการขับเคลื่อนงานงานสงกรานต์ปลอดภัยมีการขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในส่วนกลางและพื้นที่และยังมีอาสาสมัครอีกมากมายที่เห็นความสำคัญและเข้ามาร่วมขับเคลื่อนงานรณรงค์ปลอดภัยเหล้ามากขึ้น เพราะเรื่องรณรงค์ความปลอดภัยไม่ใช่ของ คนใดคนหนึ่งสังคมต้องช่วยเหลือกัน

แนวทางการทำงานในปีนี้

1. เป้าหมายมุ่งสู่การผลักดันนโยบายสาธารณะให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนในงานเทศกาลสงกรานต์ปลอดภัย โดยให้การสนับสนุนภาคีเครือข่ายเข้าไปเติมเต็มในพื้นที่ของประชาคมแต่ละจังหวัดเสริมประเด็นกับผู้รับทุนทั่วทั้งท้องถิ่นให้ความรู้ข้อดีข้อเสียของการจัดงานที่มี

เครื่องตีมีแอลกอฮอล์และไม่มีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เพื่อให้ผู้รับทุนได้ตระหนักถึงปัญหาอย่างแท้จริง เพื่อมุ่งสู่กระบวนการนโยบายสาธารณะด้วยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นหลัก

2. การสร้างความแข็งแกร่งให้กับภาคีเครือข่ายและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะกับเครือข่ายเด็กเยาวชนเน้นการทำงานรณรงค์มีกฎกติการ่วมกันในการทำงาน เพื่อสร้างกระแสให้เยาวชนรู้จัก ลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้เกิดผลที่ยั่งยืน โดยเฉพาะวัฒนธรรมอันดีงามที่อยู่คู่ควรสังคมไทยมาโดยผ่านเทศกาลสงกรานต์

<p>จุดแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างพื้นที่ปฏิบัติการเชิงรูปธรรมได้ - การบังคับใช้กฎหมายได้ผลสำเร็จ - ภาคีเครือข่ายเข้มแข็งและมีความรู้ในการทำงานรณรงค์ และ พบ. มากขึ้น - สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี 	<p>จุดอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความยั่งยืนสูงเกินไป - ยังไม่สามารถสร้างแนวทางในการรณรงค์แนวใหม่ให้กับพื้นที่ได้ - นวัตกรรมของพื้นที่ยังไม่ชัดเจน - การประชาสัมพันธ์ Ari War น้อยมากจึงทำให้การรับรู้ไม่ดีเท่าที่ควร
<p>โอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างภาคีเครือข่ายได้มากขึ้นได้พันธมิตรดี ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรรัฐหรือองค์กรธุรกิจที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน - สิ่งที่ยพยายามทำมาเช่นการทำประกาศนโยบายสาธารณะ หรือประกาศท้องถิ่นในเรื่องของสงกรานต์ปลอดเหล้า ผลักดันเป็นนโยบายระดับชาติ - เพิ่มพื้นที่สร้างสรรค์ในการจัดงานให้มากขึ้น - ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมไทยให้ดีขึ้นจากกลุ่มคนเล็ก ๆ เพียงไม่กี่คน - สร้างกระแส “งานเรื่องเหล้า” ไม่ใช่งานของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแต่ทุกคนต้องช่วยกันทำเพื่อสังคมอันดีงาม 	<p>ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำโครงใหญ่ภายใต้งบประมาณที่จำกัด - ข้าราชการบางส่วนไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร โดยเฉพาะผู้นำท้องถิ่น - การบังคับใช้กฎหมายบางครั้งก็มีช่องโหว่ไม่สามารถทำอะไรกับผู้กระทำผิดได้ - พื้นที่ที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้ทางส่วนกลางไม่สามารถให้การสนับสนุนตามความต้องการได้

วัตถุประสงค์

1. สนับสนุนให้มีการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์เพิ่มเติมในพื้นที่ที่จัดงานปลอดเหล้าและสร้างเงื่อนไขให้กับองค์กรเจ้าภาพ ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานสงกรานต์ปลอดเหล้าโดยตั้งคุณค่าดั้งเดิมของบุญประเพณีเข้ามาเป็นเงื่อนไขให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ “ เน้นพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย ”
2. สร้างภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยอาศัยพื้นที่ให้เป็นผู้สังเกตการณ์กิจกรรมที่เกิดขึ้น
3. ดำเนินการจัดงานและสนับสนุนให้เจ้าภาพออกนโยบายสนับสนุนการจัดงานโดยที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551
4. สื่อสารสาธารณะให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ และให้สังคมเข้าใจและตระหนักถึงโทษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
5. ปรับทัศนคติของเจ้าภาพในการจัดให้ตระหนักและเห็นว่าประเด็นเรื่องของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโทษทั้งทางด้านสังคมและกฎหมาย และเป็นเรื่อง que ทุกคนต้องทำ
6. สร้างต้นแบบพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม

กลุ่มเป้าหมาย

1. องค์กรที่เป็นเจ้าภาพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดงานบุญประเพณีสงกรานต์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมในเรื่องการจัดงานโดยไม่รับการสนับสนุนจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ โดยมีกรอบ Policy ของพื้นที่ที่จัดงานเพื่อเป็นข้อตกลงปฏิบัติร่วมกัน
2. เครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อกระตุ้นทำให้พื้นที่ที่เคยดำให้เป็นสีเทา จนกระทั่งขาวโดยการเข้าไปเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีต่าง ๆ กับทางเจ้าภาพจัดงานและให้บทบาทพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ (ส่วนกลางเป็นที่ปรึกษา)
3. เยาวชนในพื้นที่ ที่เป็นเครือข่ายเพื่อส่งต่อนโยบายให้กับเยาวชนเป็นทำงานต่อไปในอนาคต

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

1. เปิดรับสมัครโครงการ ตั้งแต่ 1 มกราคม – 15 มีนาคม 2556
2. พิจารณาโครงการ 16 มีนาคม - 30 เมษายน 2556
3. สรุปการปิดโครงการของพื้นที่ กรกฎาคม 2556

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. เปิดรับสมัครโครงการทำความเข้าใจในพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่ใหม่ พื้นที่คาดหวัง
2. พิจารณาโครงการแล้วแจ้งกับผู้รับทุน
3. จัดเวที Work shop ทำความเข้าใจประกาศเจตนารมณ์ร่วมกัน 15 มีนาคม 2556
4. ลงพื้นที่แถลงข่าวในจังหวัดต่าง ๆ
5. ลงพื้นที่ในวันจัดงานหลัก 11 – 18 เมษายน 2556
6. เวทีสรุปบทเรียนผลการดำเนินงาน 25-30 พฤษภาคม 2556

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดพื้นที่รูปธรรมต้นแบบในการจัด Zoning สกปรกนตปลดอดภย พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัย
2. ปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมของประชาชนที่เข้ามาเล่นน้ำใน Zoning การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเล่นน้ำให้ดูสุภาพเรียบร้อยมากขึ้น
3. สร้างภาคีเครือข่ายได้มากขึ้นรวมถึงได้ความร่วมมือจากหน่วยรัฐที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ศวปก. ปพ. หน่วยกู้ภัย หรือกลุ่มจิตอาสามากขึ้น
4. เกิดความร่วมมือและการประสานงานที่ดีระหว่างองค์กรผู้องค์กรไม่ว่าจะเป็นทั้งรัฐและเอกชน
5. เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของจำภาพผู้รับทุนไปในทิศทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ (ผลจากข้อมูลที่ได้ นำเสนอกับพื้นที่)
6. ประชาชนได้รับรู้ในเรื่องของ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากขึ้น และในเรื่องของการบังคับใช้กฎหมาย
7. จะก่อให้เกิดเป็นนโยบายระดับชาติ ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลสงกรานต์ อย่างจริงจัง

ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

1. เกิดพื้นที่รูปธรรมที่จัดงานโดยที่ไม่มีธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องภายในพื้นที่จัดงาน
2. พลังแห่งภาคีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น
3. เกิดนโยบายสาธารณะข้อตกลงร่วมกันในการจัดงานที่ปลอดภัยจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงมีการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่
4. ประชาชนในพื้นที่ที่มีการจัดงาน มีการรับรู้ถึงประเด็นในการรณรงค์เพื่อลด ละ เลิก การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่น้อยกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ จากผลโพลที่จะทำการสำรวจ

5. ทักษะคนดีเจ้าภาพแต่ละพื้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและตระหนักถึงโทษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น
6. พื้นที่สร้างสรรค์ในการทำงานมากขึ้น

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

1. รายงานสถิติอุบัติเหตุ ยอดการบาดเจ็บสูญเสียชีวิต และปัญหาทางสังคมที่ลดลงจากการจัดงานที่ไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้องลดลงอย่างเห็นได้ชัดกว่า 70 %
2. มีจำนวนภาคีเครือข่ายกัลยาณมิตรขอเข้าโครงการในเทศกาลสงกรานต์ปลอดเหล้ามากขึ้นจากเดิม 50 เป็น 70 และคาดหวัง ปี 56 80 พื้นที่ในการจัดงานพื้นที่ปลอดเหล้า
3. จำนวนพื้นที่รูปธรรมงานต้นแบบที่สามารถนำไปเผยแพร่ได้ ไม่น้อยกว่า 20 พื้นที่เช่นถนนข้าวต่าง ๆ ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็น นวัตกรรมพื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยเพิ่มขึ้นทุกปี